

Examenul de bacalaureat național 2013

**Proba E. c)
Istorie**

MODEL

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil ordine și securitate publică (licee ale M.A.I.), specializarea științe sociale; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursele de mai jos:

A. „În septembrie 1330, oastea ungară, în fruntea căreia se afla regele însuși, a ocupat cetatea Severin și ținutul înconjurător – vechi obiect de litigiu între cele două țări [...]. Solia de pace trimisă de Basarab lui Carol Robert cu oferta de a-i plăti în continuare tribut și de a îndeplini toate celelalte obligații asumate în anii anteriori cu prilejul restabilirii relațiilor cu Regatul Ungar, a fost categoric respinsă de rege, hotărât să suprimă statul românesc de la sud de Carpați.

Înaintarea oștii ungare în lăuntrul țării a fost deosebit de anevoioasă. Evitând o luptă decisivă, Basarab a atras oastea ungară adânc în interiorul țării. Lipsit de mijloace de aprovizionare, Carol Robert a fost silit în cele din urmă să ordone retragerea, fără a-și fi împlinit țelul. Dar, pe drumul de înapoiere, în munți, într-o trecătoare foarte îngustă, pe înălțimile căreia se instalase oastea lui Basarab, cavaleria regatului a fost prinsă [...] și a suferit un cumplit măcel. Regele însuși a scăpat cu greu din dezastru în vreme ce o parte însemnată a elitei nobiliare și ecleziastice a regatului său a rămas pe câmpul de luptă.

Pentru tânărul stat românesc dintre Carpați și Dunăre, înfruntarea cu marea oaste a unuia dintre cele mai puternice state ale vremii a fost proba focului. Ea a însemnat eșecul definitiv al încercării de a lichida Țara Românească.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, Ș. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „La est de Carpați se desfășoară un proces [...] de unificare și emancipare politică. Aici, în centrul Moldovei, Ludovic I al Ungariei [...] creează o <marcă>, cu centrul la Baia și apoi la Siret, destinată să protejeze frontierele estice ale regatului de incursiunile tătare, să blocheze trecătorile din Carpații Răsăriteni. În fruntea ei îl așează pe nobilul român Dragoș din Maramureș. Zona se dezvoltă economic. Sunt atestate târgurile Baia (1334), Siret (1340), Suceava (1345), de-a lungul drumului comercial dintre Marea Neagră și Principatul Haliciului. În 1359, feudații locali, nemulțumiți de suzeranitatea maghiară [...] se revoltă, proclamând în fruntea lor pe voievodul român Bogdan din Maramureș. Bogdan se afla în conflict cu regele Ungariei, Ludovic de Anjou, căruia i se opusese în mai multe rânduri (1342, 1343, 1349). Noul voievod Bogdan, răspunzând propriei voințe și aceleia a feudaților de la est de Carpați, îi înlătură pe succesorii lui Dragoș și, la fel ca Basarab mai înainte, în iarna lui 1364-1365 iese victorios în luptele împotriva armatelor regelui [...]. Astfel, Moldova, cum se va numi noul stat român de la est de Carpați, își începe existența istorică [...].”

(I. Bulei, *O istorie a românilor*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți conducătorul statului „românesc de la sud de Carpați” precizat în sursa A. **2 puncte**
2. Precizați secolul la care se referă sursa B. **2 puncte**
3. Numiți cele două state medievale românești precizate în sursele A și B. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că acțiunea militară organizată de regele Ungariei în spațiul românesc a fost precedată de o acțiune diplomatică. **3 puncte**
5. Scrieți, pe foaia de examen, două informații aflate într-o relație cauză-efect, selectate din sursa B. **7 puncte**
6. Prezentați două confruntări la care au participat românii în secolele al XV-lea - al XVII-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între autonomiile locale din spațiul românesc în Evul Mediu. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți cu atenție sursa de mai jos:

„Problema unei opțiuni pe planul politicii externe care să ducă la evitarea izolării politice și în același timp să permită realizarea intereselor majore - consolidarea independenței și suveranității naționale - a devenit un imperativ al aceluși timp. [...]

Aderarea României la sistemul de alianțe al [...] (Triplei Alianțe/Puterilor Centrale), sub forma încheierii cunoscutului tratat secret defensiv cu Austro-Ungaria din 18/30 octombrie 1883, la care s-a alăturat, în aceeași zi, și Germania, a fost determinată de politica activă a țarismului în sud-estul Europei, de izolarea treptată în care ajunsese România pe arena internațională. Orientarea spre Germania și Austro-Ungaria se producea pe fundalul reminescențelor momentelor dificile prin care trecuse România în perioada imediat următoare războiului de neamănare, cât și în timpul Congresului de la Berlin. Nevoia unei stabilități din punct de vedere politic după marele efort național al dobândirii deplinei independențe a fost factorul care a stat cu precădere la baza opțiunii cercurilor conducătoare românești în favoarea alianței cu Puterile Centrale.

Orientarea diplomației românești spre Puterile Centrale nu poate fi însă considerată [...] drept o abandonare a idealului unirii de către conducătorii partidelor de guvernământ. Această constatare o făcuse, încă în 1884, ministrul Austro-Ungariei la București, care considera că decizia din octombrie 1883 a guvernului român a avut un caracter de pură oportunitate și că tratatul semnat cu această ocazie își va menține valabilitatea doar până când o conjunctură favorabilă va permite guvernanților români să ducă o politică externă împotriva monarhiei habsburgice.

Diferitele manifestări, sub forma dezbaterilor parlamentare, a activității asociațiilor cultural-politice, ca societatea „Carpați”, iar după 1890 „Liga Culturală”, a campaniilor de presă, a întrunirilor publice cât și a sprijinului material acordat românilor de peste munți din partea oficialităților de la București, marchează locul pe care problema națională l-a ocupat în viața politică din România.”
(Șt. Pascu, *Independența României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți alianța precizată în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați, pe baza sursei date, o informație referitoare la caracterul tratatului încheiat de România în 1883. **2 puncte**
3. Menționați statele care încheie cu România tratatul la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la preocuparea politicienilor români pentru „problema națională”. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la cauzele aderării României la „sistemul de alianțe”, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia România s-a implicat în relațiile internaționale de la începutul secolului al XX-lea. (Se punctează relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv, a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre totalitarism și democrație în Europa și în România secolului al XX-lea, având în vedere:

- precizarea unei ideologii totalitare din Europa și menționarea unei caracteristici a acesteia;
- menționarea unei cauze a instaurării regimului totalitar în România;
- prezentarea unei practici politice totalitare din România în perioada stalinismului sau a național-comunismului;
- menționarea a două fapte istorice desfășurate de România în cadrul „Războiului rece”;
- formularea unui punct de vedere referitor la practicile politice democratice din Europa în a doua jumătate a secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, evidențierea **relației cauză-efect**, susținerea unui punct de vedere cu **argumente istorice** (relevanța argumentării elaborate prin utilizarea unui fapt istoric relevant, respectiv a conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **sucesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.